

Utdanningsplan helse Fonna – immunologi og transfusjonsmedisin

Utdanningsvirksomheten skal sørge for at utdanningen av legespesialister skjer innen faglige forsvarlige rammer og på en måte som sikrer tilstrekkelig kvalitet og gjennomstrømning i utdanningsløpet. Det skal lages en **overordnet utdanningsplan** for den enkelte spesialitet som angir hvordan virksomheten vil sikre at leger i spesialisering kan oppnå læringsmålene. Formålet med den overordna utdanningsplanen for hver av spesialitetene er å beskrive oppbygning og rekkefølge for hele utdanningsløpet i spesialiteten, inkludert spesialisering- /suppleringstjeneste.

Forskriften stiller tydelige krav til hva utdanningsplanen skal inneholde. Helse Vest har laget en mal for hvordan utdanningsplanen skal utformes. De ulike planene vil bli publisert på Helseforetakenes nettsider og vil være tilgjengelige for 1) spesialitetskomiteene som skal godkjenne og vurdere utdanningsvirksomhetene og 2) for LIS som skal søke jobb.

Utdanningsplanene skal senest publiseres på Foretakenes nettsider - 1 juni 2019 og skal deretter oppdateres årlig.

Spesialitet Immunologi og transfusjonsmedisin

Beskrivelse av utdanningsvirksomheten

Helse Fonna har transfusjonsmedisinsk virksomhet ved sykehusene i Haugesund, Odda og på Stord. Til sammen utføres det ca. 5000 blodtappinger årlig og antall transfusjoner er tilsvarende. Det utføres ca. 8000 blodtypeantistoffscreeninger og identifisering av påviste antistoff skjer ved avdelingen i Haugesund. Det produseres erytrocyttkonsentrat og plasma ved alle sykehusene, mens blodplatekonsentrater bare produseres i Haugesund. I Haugesund er det også bestrålingsenhet for blodkomponenter.

Ved Haugesund sjukehus er det et immunologisk laboratorium som utfører analyser innen autoimmunitet ved ulike teknikker. Repertoaret dekker antinukleære antistoffer med subspesifisiteter, morfologisk bestemmelse av antistoffmønster, diagnostikk av antistoff for påvisning av autoimmun leversykdom, cøliaki, nefritt og diagnostikk av antifosfolipidsyndrom. Ved innflytting i nytt sykehus (2021) startes det opp allergologisk diagnostikk og

analyserepertoaret vil også ellers bli utvidet. Laboratoriet har ambisjoner om å innføre analyser for påvisning av immunmodulerende cytokiner.

I Odda og på Stord er virksomheten organisert under hovedlaboratoriet. I Haugesund er laboratorium for immunologi og transfusjonsmedisin en enhet i laboratorieklinikken. Driftsleder er administrativ overordnet alt personale unntatt legene, som i laboratorieklinikken er i stab under avdelingssjef. I det daglige er det nært samarbeid mellom overlege og driftsleder. I immunologi og transfusjonsmedisin er det 1 overlegestilling. Det vil bli utlyst 1 LIS-stilling. Det er ingen vaktordning for leger i klinikken, men det er en ordning med generell beredskap.

Beskrivelse av utdanningsløpene

For LIS i Immunologi og transfusjonsmedisin for Helse Fonna er følgende utdanningsforløp hensiktsmessig:

- 6 mnd. introduksjonstjeneste i blodbankarbeid. Hospitering på kliniske avdelinger med stor transfusjonsaktivitet. Hospitering ved Klinisk-kjemisk laboratorium. Hospitering ved Mikrobiologisk avdeling. Deltakelse i prosjekter.
- Obligatorisk kurs i blodtypeserologi
- 3 mnd. tjeneste på immunologisk laboratorium. Deltakelse i forskningsprosjekt
- Obligatorisk kurs i immunologiske metoder
- 6 mnd. tjeneste i transfusjonsmedisinsk og immunologisk diagnostikk. Deltakelse i forskningsprosjekt. Start av eget prosjekt knyttet til spesialistkravene.
- Obligatorisk kurs i hemoterapi
- 6 mnd. tjeneste ved avdelingen i Bergen.
- Obligatorisk kurs i vevstypeimmunologi
- 6 mnd. tjeneste i transfusjonsmedisinsk og immunologisk diagnostikk.
- Deltakelse i forskningsprosjekt. Arbeid med eget prosjekt knyttet til spesialistkravene
- 6 mnd. sideutdanning ved relevant klinisk avdeling for de LIS som ikke har godkjent klinisk tjeneste i relevant spesialitet fra tidligere. Det vil bli inngått avtale om sideutdanning med annen relevant avdeling i eget foretak når LIS ansettes, ref. individuell utdanningsplan. Tjenesten skal legges opp slik at læringsmål ITR-137, 138 og 139 kan fullføres i løpet av aktuelt tidsrom.
  - Relevant klinisk spesialitet inkluderer barnekirurgi, barnesykdommer, blodsykdommer, bryst- og endokrinkirurgi,

endokrinologi, fordøyelsessykdommer, fødselshjelp og kvinnesykdommer, gastroenterologisk kirurgi, generell kirurgi, geriatri, hjertesykdommer, indremedisin, infeksjonssykdommer, karkirurgi, lungesykdommer, maxillofacial kirurgi, nevrokirurgi, nevrologi, nyresykdommer, onkologi, ortopedisk kirurgi, plastikkirurgi, revmatologi, thoraxkirurgi, urologi, øre-nese-halssykdommer. Barnekirurgi, infeksjonssykdommer, maxillofacial kirurgi, nevrokirurgi, onkologi, plastikkirurgi, revmatologi og thoraxkirurgi tilbys ikke i Helse Fonna.

- 9 mnd. tjeneste i transfusjonsmedisinsk og immunologisk diagnostikk.
- Deltakelse i forskningsprosjekt. Arbeid med eget prosjekt knyttet til spesialistkravene.
- Obligatorisk kurs i administrasjon og ledelse.
- 12 mnd. tjeneste ved avdelingen i Bergen
- 9 mnd. tjeneste i transfusjonsmedisinsk og immunologisk diagnostikk. Mulighet for å starte eget PhD-prosjekt.

I dette forløpet blir det veileders ansvar at kravene til spesialistutdanning nedfelt i målbeskrivelsen for immunologi og transfusjonsmedisin blir oppfylt. Det er ikke hensiktsmessig å på forhånd legge en nøyaktig plan for hvordan rekkefølgen skal være.

Blant kravene til utdanningen er 36 mnd. vakttjeneste. 18 mnd. vakttjeneste vil bli utført ved tjeneste i Bergen. Helse Fonna skal legge til rette for at kandidaten i en 18 mnd. periode må gå i formell (4-delt) vakt med overlege i bakvakt. Dette er gjort tilsvarende ved Sørlandet sykehus, og ordningen har blitt godkjent som del av spesialistutdanningen.

Det er inngått fagavtale med Helse Bergen om tjeneste i minst 18 måneder ved Avdeling for immunologi og transfusjonsmedisin. I løpet av denne perioden skal følgende læringsmål fullføres og godkjennes:

ITR-012, 013, 014, 015, 016, 019, 034, 035, 039, 049, 050, 052, 054, 055, 060, 084, 089, 092, 095, 110, 112, 113, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 123, 125, 140, 141, 142, 143.

Introduksjon av nye LIS

I tillegg til «Standard opplegg for nyansatte», vil den nye LIS-kandidaten vil bli presentert for alle ansatte ved avdelingen og for sine kolleger ved de andre laboratoriene i Helse Fonna. Spesielt vil samarbeid med klinisk-kjemisk laboratorium bli viktig. Etter planen vil LIS-utdanning i klinisk kjemi starte i 2021. I 2020 vil overlege ved Klinisk-kjemisk laboratorium aktivt delta i undervisningen av LIS

Supervisjon, veiledning og faglig utvikling.

Avdelingen vil på alle nivå legge til rette for at LIS får faglig veiledning.

Veileder vil ta ansvar for nøye en-til-en supervisjon av kandidaten.

Veiledningsmøter settes opp hver måned. Veileder og LIS gjennomfører en regelmessig vurdering av utdanningsplan og progresjon, med vekt på hva det er viktig å arbeide med fremover. Læringsaktiviteter i kompetanseportalen brukes aktivt i dette arbeidet.

Veiledning av LIS legges inn som en ordinær oppgave i oppgaveplanlegger (GAT) for å sikre at det settes av tilstrekkelig tid og ressurser for LIS og veileder. Det skal også sikres at det settes av 1 time hver måned til individuell veiledning og veileder er ansvarlig for denne. Veileder inviterer til første samtale. LIS har ansvar for å føre referat fra veiledning i Kompetanseportalen.

Det gjennomføres kontinuerlig supervisjon av LIS.

Kandidaten vil få nært samarbeid med andre LIS i laboratorieklinikken, og vi vil legge til rette for at LIS kan delta på undervisning gitt ved relevante kliniske avdelinger.

På tjenesteplanen vil det bli avsatt tid til faglig fordyping på fast tid. Det blir lagt til rette for at LIS får delta på relevante faglige møter og kurs.

Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål

Læringsmålene skal bli lagt inn i Kompetanseportalen og veileder vil etter fullmakt godkjenne oppnådde mål fortløpende.

Veileder / utdanningsansvarlig overlege følger opp at LIS følger planlagt progresjon i spesialistutdanningen. LIS har ansvar for å dokumentere relevante aktiviteter i Kompetanseportalen fortløpende. Arbeidets art er slik at LIS jobber tett med veileder.

LIS har selv ansvar for å se til at læringsaktiviteter og kurs gjennomføres. En naturlig del av veiledningstimen vil være å følge med på faglig progresjon og eventuelt godkjenne læringsaktiviteter i Kompetanseportalen.

Teoretisk undervisning

LIS-kandidaten vil delta – også som foreleser - på avdelingens ukentlige internundervisning. Kandidaten vil også delta i den ukentlige teleundervisning i immunologi og transfusjonsmedisin, og på sykehusets «fredagsmøter». Det er lagt plan for deltakelse i de obligatoriske kurs i spesialiteten, og deltakelse på andre kurs vil bli vurdert i samarbeid med LIS.

Vi vil sikre at det oppnås 70 timer minimum per år, og tema for internundervisning vil bli tilpasset kravene spesialistutdanningen setter.

Felles kompetansemål (FKM)

LIS kan oppnå de felles kompetansemålene gjennom samarbeid med LIS-utdanningen ved andre avdelinger. Forskningsmøter i avdelingens prosjekter, mens LIS er under tjeneste ved Helse Bergen, egner seg for å gi en introduksjon til LIS i akademisk tankegang, utforming av protokoller og kildekritikk.

LIS vil få innsyn i kvalitetssikringsarbeidet gjennom bla. annet å delta på interne revisjoner og gjennom regelmessige tilsyn fra Legemiddelverket og Statens helsetilsyn.

Tabellen under viser læringsmål og beskrivelse av foreslåtte aktiviteter fra Helsedirektoratet innenfor de «øvrige aktiviteter». Helse Vest foreslår at aktivitetene legges til de arenaer som allerede er beskrevet som veiledning og klinisk tjeneste inkludert møtedeltagelse igjennom de faglige læringsmål (forslag uthevet i fet skrift).

LM-04	Etikk	Veiledning	Anbefalt for Helse Vest
LM-13	Forskningsforståelse	Gjennomgå, eventuelt bidra til utarbeidelse av en forskningsprotokoll sammen med men med forskningskompetent veileder eller annen ressursperson. Evt. gjennomført PhD	Anbefaling om at dette dekkes inn i gruppeveiledning Event.PhD
LM-19, LM-21, LM-22	Kommunikasjon	Refleksjonsnotat over praksis.	Løpende dokumentasjon i praksis er godt utgangspunkt for refleksjon. Aktivitet gjennomføres i veiledningssituasjon .
LM-23	Kommunikasjon	Presentasjoner på andre arenaer	
LM-33	Kunnskapshåndtering	Gjennomføre en beslutningsprosess og skrive rapport	I klinisk praksis vil dette forekomme daglig. Her vil Journalnotater og epikriser være gode utgangspunkt for å vise hvordan kunnskap håndteres. Aktivitet foreslås tatt inn i veiledningssituasjonen .
LM-42, LM-43	Kvalitet- og pasientsikkerhet	Rapport om pasientløp med flytskjema.	Dette vil dekkes inn i gruppeveiledning som er satt opp for tema. Et konkret pasientforløp kan brukes som kasus for undervisningen.
LM-47	Lowverk	Individuell veiledning	Veiledning gjennomføres, enten individuelt eller i gruppe. Aktuelle problemstillinger tas fra daglig praksis.
LM-51	Pasient- og brukermedvirkning	Delta i relevante fora	Lokale fora i klinisk tjeneste benyttes som læringsarena
LM-55	Pasient- og pårørende opplæring	Gjennomføre egen pasientopplæring.	Dette vil gjennomføres i gjennom klinisk tjeneste knyttet til faglige læringsmål. Skjer daglig ved utskrivelse eller under poliklinisk arbeid. Kan settes opp som tema for oppfølging i veiledningen .
LM-55	Pasient- og pårørende opplæring	Supervisere andres pasientopplæring.	Som over, læringsarena er klinisk tjeneste der man deltar i å vurdere andre. Kan settes opp som tema for oppfølging i veiledningen .
LM-59, LM-60	Samhandling	Praktiske øvelser	Klinisk tjeneste vil være læringsarena for dette. Bevissthet knyttet til overlevering av informasjon mellom aktørene i helsetjenesten kan være et eksempel på at man fremmer samhandling.

Felles kompetansemål LIS 2/3– plan for gjennomføring, Helse Fonna HF

Læringsmåla i Felles kompetansemål skal i hovudsak oppnåast gjennom klinisk praksis.

I tillegg er internundervising (avdelingsvis og felles), individuell veiledning og gruppeveiledning aktuelle læringsaktivitetar.

Andre læringsaktivitetar for oppnåing av spesifikke læringsmål i FKM:

- Nasjonalt kurs «Administrasjon og ledelse» skal dekke heilt eller delvis læringsmål FKM-04, 41, 42, 43, 46, 47, 51, 59, 60, 70, 71, 72, 73 og 74. Anbefalt mot slutten av LIS 3-løpet.
- Nasjonalt kurs i sakkyndighetsarbeid skal dekke deler av læringsmål FKM-46 og 47. Nettkurs, kan gjennomførast når som helst i løpet av utdanninga.
- Regionalt basiskurs i regi av RegUt Helse Vest, 2 dagar i hhv. Bergen og Stavanger, skal dekke heilt eller delvis læringsmål FKM-04, 41, 42, 43, 46, 47, 70, 71, 72, 73 og 74. Tas forslagsvis i løpet av 2.utdanningsår
- Prosjektoppgåve etter mal frå RegUt Helse Vest skal dekke heilt eller delvis læringsmål FKM-32, 34, 41, 42, 43 og 46. Avhengig av innhald, vil oppgåva også kunne dekke delar av læringsmål FKM-04, 13, 72 og 74. Bør gjennomførast i løpet av 3.-4.utdanningsår.
- Veiledarkurs (3 trinn) blir arrangert lokalt, og skal dekke læringsmål FKM-20.
- Helse Fonna har etablert ein digital førelesingsserie for læringsmål i emna etikk, forskning og kunnskapshandtering, som vil dekke læringsmål FKM-4, 13 og 32.

Utdanningsutvalg og utdanningsansvarlig overlege

Oppgavene med planlegging, gjennomføring og kvalitetsutvikling av LIS utdanningen er lagt til utdanningsansvarlig overlege. Utdanningsansvarlig overlege er en funksjon som er opprettet ved alle avdelinger i Helse Vest. Avdelingen har bare en overlege. Veileder er ferdig spesialist i immunologi og transfusjonsmedisin og ha gjennomgått kurs for veiledere i regi av Helse Stavanger.

Vi vil vurdere et felles utdanningsutvalg for laboratorieklinikken i Helse Fonna når annen LIS-utdanning kommer i gang.

Vi regner også med et tidlig besøk fra Spesialitetskomiteen etter at utdanning har startet, slik at man kommer frem til en ordning som blir akseptert.

Forskning

Utdanningsansvarlig overlege har arbeidet med forskningsprosjekter. Det er god anledning til forskningskontakt sammen med andre avdelinger ved Helse Fonna, og i regionale samarbeidsprosjekter. Avdelingen har vært knyttet til forskningsprosjekter som sikrer at kandidaten får denne kompetansen. Forskningseksposering vil være en naturlig del av utdanningsforløpet. Dersom kandidaten ønsker det, vil det bli lagt til rette for oppstart av PhD-prosjekt.

Individuell utdanningsplan

Ved tilsetning vil det utarbeides en individuell utdanningsplan for LIS, som viser hva LIS skal gjennomføre (læringsmål, læringsaktiviteter og læringsarenaer), basert på hvor i utdanningsløpet LIS starter. Den individuelle utdanningsplanen utarbeides av LIS i samarbeid med veileder og evt. utdanningsansvarlig overlege. Planen skal godkjennes av leder.

Simulering og ferdighetstrening

Ikke aktuelt for spesialiteten immunologi og transfusjonsmedisin

Tillitsvalgte

LIS vil som eneste underordnede lege bli tillitsvalgt dersom det ikke blir en ordning felles for laboratorieklinikken

Kontakt

Overlege i immunologi og transfusjonsmedisin, Helse Fonna